

GEÇENİN İPİ

Akif Hasan KAYA

VIZIR VIZIR arabaların geçtiği işlek bir yol kenarı.
Vakit akşam. Yok. Gece. Yok, sabaha karşı.

Yolun kenarında küçük küçük akasya ağaçları. Birinin incecik dalından bir kurdele sarkıyor. Ucunda, gelişigüzel bağlanmış bir taş.

Hemen az ilerde, yolun altındaki küçük ağaçların, uzun otların arasına gizlenmiş park lambaları açık bir araba. Cılız park ışığından kurdelenin rengi seçilemiyor. Işık vurdukça, rüzgâr hafifçe salladıkça rengi değişiyor: Sarı, kırmızı, turuncu. Yoldan, uzunları yakmış bir araba geçince kurdelenin kırmızı olduğu anlaşılıyor.

Yoldan, uzunları yakarak geçen arabanın farları gecenin örtüsünü yırtıyor. Uzun uzun yanan far, ağaçların arasına saklanmış arabanın camlarına vuruyor. Işık, yaprakların arasından süzülünce, bir mızrak gibi uzuyor. Cama vuruyor. Camdan içeriye giriyor. İşte o zaman, ağaca kurdeleyi bağlayan kız, bu mızraklardan medet umuyor. Birisi şu adama sapsın istiyor. Sırtından girsin, göğsünden çıksın. Yok. Hiçbir şey olmuyor. Uzanıp durduğu arka koltuktan, görebildiği kadar gökyüzüne bakıyor. Ne kadar yabancı, ne kadar uzak hissediyor yıldızları. Şimdi Yusuf da bakıyor mudur gökyüzüne? İkisinin de aynı yıldızla baktıklarını düşünüyor. Şuna mesela. En parlak olana. Bakıp, onu düşünüyor mudur? Ölmediyse, hapiste değilse, bu saatte gönlünün acısından, sancısından, özlediğinden, merakından, aşkından, sevdasından... uyuyamadıysa... başını kaldırıp, yıldızlara bakıp bakmadığını merak ediyor. Sağ elini cama doğru uzatıyor. Yusuf da uzatsa. Yıldızın aydınlığında buluşsa elleri. Kenetlense. Bir daha hiç ayrılmasalar. Öyle olsun istiyor. Yok. Hiçbir şey olmuyor. Yalnızca şu adamın hırıltıları artıyor. Az sonra ölü gibi yıkılıyor üstüne. Bütün ağırlığı ile düşüyor. Adam, anlamadığı dilde bir şeyler söylüyor. Kız, kaçır gibi iniyor.

Araba yola çıkıp, diğer arabaların arasına karışıyor.

Doğruca akasyanın yanına gidiyor. Kurdelesini ağaçtan alıyor. Ucundaki taşı çözüyor. Avuçlarının arasına alıyor. Elleri soğuk. Kalbi avuçlarında atıyor sanki. Hava sıcak ama o üşüdü. Vücudundan can çekilmiş. Ayaklarını hissetmiyor. Kalbi yerinde değil. Yeniden yokluyor kendini. Kalbi de taş olmuş. Yeniden atmaya başlamalı ki can gelsin bedenine. Sıcacık kan damarlarında dolaşsın, ısıtsın. Kalbi taş

gibi olmazsa, kalbinde Yusuf varken, onun için atıyorken, dayanamaz gibi geliyor. Oracıkta ölüverir. Ama ölmüyor. Ölemiyor. Bu kadar pislige bulaşmışken hâlâ umudu var. Bir gün yeniden Yusuf'la kavuşabilecek olmanın umuduyla yaşıyor. Ama yine de taş gibi olmalı. Taşı kurdeleye bağlamalı, bütün her şey olup biterken en azından kalbi, kalbi yerine koyduğu taş, taşlaşmış kalbi, ondan uzak olmalı. Bazen arabanın arka koltuğundayken yokluyor göğsünü. Hakikaten çıkarmış sanki. Atmıyor.

Buraya ilk geldiği günü hatırlıyor; ilk gelen arabayı, ağzı soğan kokan, köpek gibi hırlayan, iri yarı o pis adamı... Dil değişiyor, konuşulanları anlayamıyor ama koku her yerde aynı işte. Bir akşam üstüydü... Akasyanın altında beklerken, yuvalarına durmadan yiyecek taşıyan karıncaları seyrediyordu. İncecik bir yoldan aceleyle gidip geliyorlar. Yolun başında o ilk araba görüldüğünde; kendisine doğru geldiğinde; şoför yanından geçerken pis pis sırtıttığında; arabanın tekerleri karıncaların incecik yolunu bozup, karıncaları acımasızca çiğnediğinde; küçücük karıncaları umutsuzca çırpınırken gördüğünde... Kalbi taş gibi olmuştu. Taş gibi olmazsa, taşlaşmazsa dayanamaz gibi geliyor. Az ötesinde duran taşı alıp, kurdeleyle gelişigüzel bağlıyor. Akasyanın incecik dalına asıyor. İşte o günden sonra o taşı yanından hiç ayırmıyor. Ne zaman yolun başında araba görünse hemen bağlayıp asıyor akasyaya. Yoksa, üstlerinden araba geçtiğinde can çekişen o karıncalar gibi çırpınacağını ama bir türlü ölemeyeceğini düşünüyor.

Çok geç oldu. Gitseler artık. Yok. Gitmiyorlar. Tam da kalbi yeniden atmaya başlayacakken biri sesleniyor. Onun ne dediğini anlıyor. Sesin geldiği tarafa boş boş bakıyor. Uykusu var. Uyku gözlerinden akıyor. Gözleri acıyor. İçerden içerden bir şeyler batıyor. Şiş gibi, iğne gibi acıtıyor.

Ona seslenen adam, şoföre bulunduğu yeri işaret ediyor. Yol kenarından bir araba daha ona doğru geliyor. Bıkkınlıkla yeniden bağlıyor kalbini. Akasyanın dalına asıyor yeniden. Araba az ötede duruyor. Ayaklarını sürüyerek gidiyor. Arka koltuğa geçiyor.

Hep aynı kum rengi evlere, binalara inat rengârenk kumaşların, göz alıcı elbiselerin olduğu Şam pazarında geziyorlar. Alacak bir şeyi yok aslında. Komşu kızının çeyizi için annesiyle birlikte onlara yardım edeceklerine söz vermişlerdi. Kalabalık bir kadın topluluğu hemen bütün tezgâhlara uğrayarak gürültülü bir şekilde alışveriş ediyor. Alacak bir şeyi yok. Parası olmadığı için alamayacağı şeylere bakmak istemiyor. Evden çıkarkenki hevesi çabuk sönüyor. Arada bir, bazı kadınların, sıra sende, bundan sonraki çeyizleri sana bakarız artık, yollu takılmalarından iyice bunaldı. Bıkkınlıkla etrafa bakıyor.

İşte o zaman, dükkânın önündeki askıya dizilmiş rengârenk kurdeleleri görüyor. Kalabalıktan ayrılıp oraya yürüyor. Kurdelelere dokunuyor. Ne kadar güzeller. Mallarına iştahla bakıldığını gören satıcı hevesle koşuyor. Buyurun, diyor. Fiyatını soruyor. Elli santim olsa, saçını bağlar. Simsiyah saçına kırmızı kurdelenin çok yakışacağını düşünüyor. Elini cebine atıyor. Birkaç tane metal para çıkarıyor. Adamın

söylediği fiyatın yarısı bile yok elinde. Üzüntüyle dönüyor geri. Arada geri dönüp kurdelelere bakıyor hevesle. Annesine de söyleyemez. Parası olmadığını biliyor.

Aradan birkaç gün geçiyor. Bir gün, komşudan çıkıp tam eve girecekken bir çocuk sokuluyor yanına. Abla, diyor sessizce.. bu seninmiş, deyip bir zarf sıkıştırıyor avucuna. Heyecanlanıyor. Böyle gizlice, kim, ne için bir mektup gönderir ki ona. Hiç beklemiyor. Şaşırıyor. Tedirginlikle etrafına bakıyor. Bir gören olur diye korkuyor. Bir sıcaklık kaplıyor bedenini. Terliyor. Kalbi küt küt atıyor. Yok, atmıyor. Yerinden çıkmak için zorluyor göğüs kafesini. Elini göğsüne bastırıyor. Zarfı, âdeta buruşturarak hızlıca tıkıştırıyor cebine. Kapıyı ne zaman açtı, eve ne zaman girdi, avludaki annesine neler söyledi, odasına ne ara geldi! Hatırlamıyor! Kalbinin gümbürtüsünü herkes duyacak sanıyor. Susturmak için iki elini birden bastırıyor göğsüne. Yok. Olmuyor. Hızlı hızlı nefes alıp veriyor. Titriyor. Bir bardak su içiyor. İçtiği su, midesine inmeden boğazında buhar olup uçuyor sanki. Elleri, yüzü yanıyor. Ellerine bakıyor. Yüzünü elliyor. Ne olduğunu anlayamıyor. Şaşırıyor. Bir yandan da gülümsüyor. Az sonra sakinleşir gibi oluyor. İşte o zaman zarfı açmak aklına geliyor. Önce pencereye koşuyor. Annesi hâlâ avluda. Zarfı çıkarıyor.

Şaşkınlıktan anlayamamıştı ama zarf biraz kabarık. Mektuptan başka bir şeyler daha var içinde. Nerdeyse zarfı parçalayarak açıyor. Zarfın parçalarıyla beraber kırımızı bir kurdele de düşüyor ayaklarının ucuna. Şaşkınlığı daha da artıyor. Hemen alıyor yerden. Bu, geçen gün almak istediği ama parası yetmeyen kurdelenin aynısı. Nasıl? Kim? diye düşünüyor. Kafası karmakarışık. Allak bullak oluyor. O günü düşünüyor yeniden. Hatırlamaya çalışıyor. Zihnini zorluyor. Etrafa dikkat etmemişti. Takip edilmişti demek ki. Kurdeleyi almak isteyip de alamadığını görmüştü demek ki. Kurdeleyi hemen cebine sokuyor yeniden. Annesi görmemeli. Nerden buldun, nasıl aldın diye sıkıştırır. Parası olmadığını biliyor çünkü. Mektubu açıyor. Neden bu kadar heyecanlandığını anlayamıyor. Kâğıt elinde titriyor. En çok kim olduğunu merak ediyor. Yusuf...

Yusuf mu? Hangi Yusuf?

Hatırlıyor sonra. Annesi her cuma komşularla beraber toplandıkları eve gelen, şu aşağı sokaktaki Yusuf. Ara sıra görürdü onu. Çok dikkat etmemişti ama simasını hatırlıyor. Mektubu okuyor. Sonra yeniden okuyor, sonra yeniden, yeniden, bir daha... Belki bin kere okuyor mektubu. Her seferinde sanki kâğıt birden tutuşuyor. Parmaklarını yakıyor alevler. Oradan ellerine, kollarına, bütün vücuduna derken kalbine ulaşıyor ateş. Her seferinde aynı. Sonra Yusuf'un istediği gibi bir cevap yazıp yazmama tereddüdüne düşüyor. Günlerce bununla boğuşuyor. Yazmalı mı? Yok canım. Her mektup yazana bakacak, kendisine her kurdele alana gönül verecek değil ya! Yoksa o da seviyor mu Yusuf'u? Seviyor. Sevdiğine karar veriyor. Bulduğu bir boşlukta mektubu yazmaya başlıyor. Birkaç satır yazıyor. Daha önce hiç mektup yazmadığı için Yusuf'un mektubunu taklit ediyor. Az sonra pişman oluyor. Yırtıyor yazdığını. Bu arada yemeden içmeden kesiliyor. Annesi farkında sanki. Noluyor kız sana, diyor arada bir. Dalıp dalıp gidiyormuş meğer. Hiç farkında değil. Neyin

farkında ki! Ayakları yere basmıyor ne zamandır. Yok anne bir şey, iyiyim ben, diye geçiştiriyor her seferinde. Göz ucuyla annesine bakıyor. Pek inanmış görünmüyor. Daha dikkatli olması gerektiğine karar veriyor. Geceleri azıcık uyuyabilse, sabahlar daha çabuk olacak ama... Bir türlü uyku girmiyor gözüne. Küçük penceresinden yıldızlara bakıyor. Yusuf'un da yıldızlara baktığını düşünüyor. Kendisi böyleyse o kim bilir ne hâldedir? Arada bir gülesi geliyor. Hep anlatılan, aşk denilen şey böyle bir şey demek ki, diye düşünüyor. Acıkmıyor, uyuyamıyor.

Bu arada bulduğu her fırsatta kurdeleyi saçına bağladı. Aynada kendisine baktı. Yakışmıştı gerçekten. Bunu kabul etmek tamam demekti. Bunu biliyordu. Ya hayır deyip bir mektupla beraber geri göndermeliydi ya da... Bir türlü karar veremedi.

Birkaç gün sonra yine pazara çıkıyor kadınlarla birlikte. Bu sefer uçarak gidiyor ama. Bu sefer tetikte. Göz ucuyla, kimseye çaktırmadan etrafı süzüyor. Çok da hevesli görünmek istemiyor.

Kadınlar tezgâhları gezerken bir ara su içme bahanesiyle meydandaki çeşmeye gidiyor. İşte o zaman Yusuf çıkıveriyor çeşmenin ardından. Eli ayağına dolanıyor. Dönse. Yok. Dönemiyor. Kasılıp kalıyor. Yürüyor. Bu arada Yusuf, bir bardak su dolduruyor. Çeşmeye geldiğinde kendisine uzatıyor. Göz göze geliyorlar. Alıp almamakta tereddüt ediyor. Yusuf, bardağı ısrarla uzatmaya devam ediyor. Almanın daha fazla dikkat çekeceğini düşünüyor. Alıp içiyor. Allah razı olsun, diyor belli belirsiz. Yusuf, cevap beklediğini söyleyince, başörtüsünün kenarından saçına bağladığı kurdeleyi gösteriyor sadece. Sonra koşarak uzaklaşıyor oradan.

Vızır vızır arabaların geçtiği işlek bir yol kenarı.

Vakit akşam. Yok. Gece. Yok, sabaha karşı.

Çok geç oldu. Gitseler artık. Yok. Gitmiyorlar. Tam da kalbi yeniden atmaya başlayacakken biri sesleniyor. Onun ne dediğini anlıyor. Sesin geldiği tarafa boş boş bakıyor. Uykusu var. Uyku gözlerinden akıyor. Gözleri acıyor. İçerden içerden bir şeyler batıyor. Şiş gibi, iğne gibi acıtıyor.

Ona seslenen adam, şoföre bulunduğu yeri işaret ediyor. Yol kenarından bir araba daha ona doğru geliyor. Bıkkınlıkla yeniden bağlıyor kurdeleyi. Akasyanın dalına asıyor yeniden. Araba az ötede duruyor. Ayaklarını sürüyerek gidiyor. Arka koltuğa geçiyor.

Adamın yüzüne bile bakmıyor. Bıkkınlıkla uzanıyor. Başını geriye doğru atıp, yan camdan gökyüzüne bakıyor. Yıldızlar pırl pırl parlıyor. Az sonra bir yıldız kayıyor. İşte o zaman, batıl olduğunu bildiği hâlde, birinin ölmüş olabileceğini düşünüyor. Üzülüyor. Kendi yıldızının hangisi olduğunu anlamaya çalışıyor. Şu en uzakta, en sönük, cılız olanın kendi yıldızı olabileceğini düşünüyor. O ölünce sessizce kayacağını ama kimsenin bunu görmeyeceğini, şahit olamayacağına inanıyor. O kadar değersiz hissediyor kendisini.

Ama her şeye rağmen yüreğinde incecik bir umut yok değil. Yusuf'u hiç çikarmıyor aklından. Her şeye rağmen yeniden kavuşma hayalleri kuruyor. Artık ne kadar mümkünse işte, diye geçiriyor aklından. Bir yandan bunun artık çok uzak bir hayal olduğunu bilirken, bir yandan da ancak buna tutunarak bu kadar pisliğe dayanabildiğini biliyor. Savaş bite bile, ülkesine yeniden dönse bile, hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.

Karanlık. Adamın yüzünü görmüyor. Bakmıyor bile. Aynı pis heriflerden biri daha işte. Ana yolun ilerisinden bir araba uzunları yakarak geliyor. İşte o zaman, arabanın uzun farları gecenin kara örtüsünü yırtıyor. Uzun uzun yanan ışıklar akasya ağaçlarına vuruyor. Yaprakların arasından süzülünce mızrak gibi uzuyor. Arabanın içini belli belirsiz aydınlatınca adam rahatsız oluyor. Karanlıkta, karanlık kalbiyle, karanlık işler yaparken, ışık onu rahatsız ediyor. Homurdanıyor. Kız onun ne dediğini anlıyor. Hayretle bakıyor. Uzun farların ışığı arabanın içinde dalga dalga geziniyor. Kız hayretle adama bakıyor. Yüzü karanlıkta. Göremiyor. Işık, hep dalga dalga. Bir türlü çekilip gitmiyor. Adam daha da sinirleniyor. Kızın anlayacağı dilde üst üste küfrediyor.

Sonra, adam kaldığı yerden devam ediyor işine.

İşte o zaman, kızın boynuna bir ip dolanıyor sanki; pusuda yatmış, yılan gibi sinsice sokulmuş, yıllarca sabırla sırasını beklemiş; sıkın, nefessiz bırakan, insafsız bir ip. Gecenin ipi acımasızca sıkıyor boynunu. Sıktıkça sıkıyor. İnsafsızca sıkıyor. Nefessiz kalıyor. Boğuluyor. Ne bu. Yusuf'un kurdelesini birisi arkadan boynuna dolamış da bütün gücüyle sıkıyor sanki. Boğuluyor. Gözleri büyüyor. Yok. Gözleri pörtlüyor. Elini kapıya uzatıyor. Açsa kapıyı. Atsa kendini dışarı. Yok, bir türlü kolu yakalayamıyor. Açamıyor. Elini boğazına götürüyor. Nefes almak için zorluyor kendini. Olmuyor. Bir yandan da kendine kızıyor. Ölmek istiyordun. Al işte. Neden çırpınıyorsun. Neden nefes almak için uğraşıyorsun. Bırak kendini, öl işte, diye geçiriyor aklından. Bir şey söylemeli. Söylemeli. Çırpınıyor. Bir şey söylese, kısacık, bir kelimecik; söylese ve ne olacaksa ondan sonra olsa. Ölmenin bu kadar kolay olmadığını farkında. Yok. Ölmeyeceğini biliyor. Ama bu sıkın, nefessiz bırakan, boğazına dizi dizi biriken hep aynı kelimenin tıkanıklığı. Şu kolu bir yakalayabilse, kapıyı açabilse, kendini dışarı atabilse... Yok. Bir türlü olmuyor. Çırpınmaya devam ediyor.

Bu arada adam, kızın garip hareketlerine daha da sinirleniyor. Hiç beklemediği bir anda yüzüne üst üste birkaç tokat atıyor. Kız, zembereğinden boşanmış gibi ileri atılıyor. Boğazındaki düğüm çözülüyor, gırtlığındaki baraj yıkılıyor. Söylemek isteyip de bir türlü ağzından çıkmayan, diline dolanan o tek bir kelimeyi uzun bir şekilde haykırıyor.

Güneş nazlı nazlı doğuyor.

Gece yırtılıyor.

Artık akşama kadar uyuyup dinlenebilir.